Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0136

Elektroenergetske mreže: okosnica energetskog sustava EU-a

Rezolucija Europskog parlamenta od 19. lipnja 2025. o elektroenergetskim mrežama: okosnica energetskog sustava EU-a (2025/2006(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194.,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenu „Energija za klimatski neutralno gospodarstvo: strategija EU-a za integraciju energetskog sustava” (COM(2020)0299),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 28. studenoga 2023. naslovljenu „Mreže, karika koja nedostaje – akcijski plan EU-a za mreže” (COM(2023)0757),

– uzimajući u obzir izvješće Komisije iz siječnja 2025. naslovljeno „Potrebe za ulaganjima u europsku energetsku infrastrukturu za postizanje dekarboniziranog gospodarstva”[1],

– uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 26. veljače 2025. naslovljenu „Akcijski plan za cjenovno pristupačnu energiju: Oslobađanje stvarne vrijednosti naše energetske unije za osiguravanje cjenovno pristupačne, učinkovite i čiste energije za sve Europljane” („Action Plan for Affordable Energy: Unlocking the true value of our Energy Union to secure affordable, efficient and clean energy for all Europeans”) (COM(2025)0079),

---

1 Europska komisija: Glavna uprava za energetiku, Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. i dr., *Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy – Final report* (Investicijske potrebe europske energetske infrastrukture za omogućivanje dekarboniziranog gospodarstva – završno izvješće) Ured za publikacije Europske unije, 2025.

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 26. veljače 2025. naslovljenu „Plan za čistu industriju: zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost” (COM(2025)0085),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. ožujka 2025. naslovljenu „Industrijski akcijski plan za europski automobilski sektor” (COM(2025)0095),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014[1] (Uredba o Instrumentu za povezivanje Europe),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetsku infrastrukturu, izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 te direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013[2] (Uredba TEN-E),

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU[3],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije[4],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2023/2413 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 i Direktive 98/70/EZ u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652[5] (Direktiva o obnovljivoj energiji),

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1275/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o energetskoj učinkovitosti zgrada[6],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1711 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o izmjeni direktiva (EU) 2018/2001 i

---

1 SL L 249, 14.7.2021., str. 38., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.
2 SL L 152, 3.6.2022., str. 45., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.
3 SL L 158, 14.6.2019., str. 125., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.
4 SL L 158, 14.6.2019., str. 54., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
5 SL L, 2023/2413, 31.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.
6 SL L, 2024/1275, 8.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj.

(EU) 2019/944 u pogledu poboljšanja modela tržišta električne energije u Uniji[1],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1747 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o izmjeni uredaba (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 u pogledu poboljšanja modela tržišta električne energije u Uniji[2] (Uredba o poboljšanju modela tržišta električne energije),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[3], kojom se odražavaju ciljevi elektroenergetske međupovezanosti,

– uzimajući u obzir zaključke Vijeća o razvoju održive infrastrukture elektroenergetske mreže kako ih je odobrilo Vijeće za promet, telekomunikacije i energetiku na sastanku održanom 30. svibnja 2024.,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. srpnja 2020. o sveobuhvatnom europskom pristupu skladištenju energije[4],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o europskoj strategiji za integraciju energetskih sustava[5],

– uzimajući u obzir izvješće Agencije EU-a za suradnju energetskih regulatora (ACER) iz siječnja 2023. o „Tarifnim metodologijama u Europi za prijenos i distribuciju električne energije”,

– uzimajući u obzir izvješće ACER-a od 19. prosinca 2023. naslovljeno „Upravljanje potražnjom i drugi distribuirani izvori energije: koje ih prepreke sprečavaju”,

– uzimajući u obzir izvješće Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E) iz travnja 2025.

---

1 SL L, 2024/1711, 26.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.
2 SL L, 2024/1747, 26.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.
3 SL L 328, 21.12.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj.
4 SL C 371, 15.9.2021., str. 58.
5 SL C 15, 12.1.2022., str. 45.

naslovljeno „Bidding Zone Review of the 2025 Target Year” (Pregled zona trgovanja za 2025.)[1],

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A10-0091/2025),

A. budući da su elektroenergetske mreže ključne kako bi Unija ostvarila svoj prelazak na čistu energiju i stavila na raspolaganje obnovljivu energiju uz istodobno podupiranje gospodarskog rasta i prosperiteta; budući da neučinkovitost i nedostatak potpune integracije negativno utječu na cijene energije za potrošače i poduzeća;

B. budući da su u svjetlu sve veće potražnje za električnom energijom potrebna znatna ulaganja i nadogradnje te regulatorni nadzor kako bi se povećali prekogranični i nacionalni prijenosni kapaciteti i modernizirala infrastruktura, čime bi se osigurao dekarboniziran, fleksibilan, decentraliziraniji, digitaliziran i otporan elektroenergetski sustav;

C. budući da su loša povezivost i uska grla u mreži među glavnim razlozima zbog kojih EU ne može u potpunosti iskoristiti znatne raspoložive kapacitete energije vjetra i solarne energije, čime bi se osigurale pristupačne cijene za kućanstva i industriju; budući da nedostatak snažne međupovezanosti regija s različitim prirodnim i klimatskim obilježjima dovodi do prekomjerne proizvodnje energije i administrativnog ograničenja proizvodnje iz obnovljivih izvora u nekim regijama, dok se druge regije bore s nedovoljnom opskrbom i visokim cijenama;

D. budući da su operatori prijenosnih sustava ključni za integraciju energije iz obnovljivih izvora na moru u mrežu EU-a, posebno za one koji su priključeni na više tržišta; budući da bi se, ako operatori prijenosnih sustava ne uspiju isporučiti dogovoreni kapacitet mreže, nositeljima projekata trebala isplatiti naknada za izgubljeni izvozni kapacitet koji se financira prihodom od zagušenja; budući da bi se takva naknada trebala pravedno raspodijeliti među operatorima prijenosnih sustava i uskladiti s načelima nediskriminacije i povećati prekograničnu trgovinu u najvećoj mogućoj mjeri; budući da se time naglašava važnost održavanja funkcionalne okosnice interkonekcijskih vodova jer kvarovi u kapacitetu interkonekcijskih

---

[1] Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E), „Bidding Zone Review of the 2025 Target Year”, (Pregled zona trgovanja za 2025.) travanj 2025., https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/Network%20codes%20documents/NC%20CACM/BZR/2025/Bidding_Zone_Review_of_the_2025_Target_Year.pdf.

vodova mogu dovesti do troškova za proizvođače i operatore prijenosnih sustava;

E. budući da će Europa ostvariti svoje ciljeve dekarbonizacije samo ako postoji koordiniran paneuropski pristup planiranju elektroenergetskog sustava kojim se povezuju granice, sektori i regije;

F. budući da planiranje mreža za prijenos i distribuciju električne energije mora biti usklađeno kako bi se osigurao učinkovit razvoj elektroenergetskog sustava EU-a;

G. budući da je elektroenergetska mreža EU-a izgrađena za gospodarstvo 20. stoljeća koje se temelji na centraliziranoj proizvodnji električne energije na fosilna goriva i da se mora modernizirati kako bi se zadovoljile potrebe digitaliziranog gospodarstva s povećanim razinama elektrifikacije i većim udjelom decentraliziranih i varijabilnih obnovljivih izvora energije;

H. budući da su prekogranični interkonekcijski vodovi te infrastruktura za prijenos i distribuciju ključni za integraciju obnovljivih izvora, smanjenje troškova za europske potrošače i povećanje sigurnosti opskrbe energijom;

I. budući da mrežni projekti na razini distribucije već ispunjavaju uvjete za financiranje u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF-E); budući da je, međutim, samo mali udio dodijeljen distribucijskim mrežama na temelju najnovijeg popisa projekata od zajedničkog interesa; budući da bi CEF-E trebao bolje odražavati ulogu distribucijskih mreža u postizanju energetskih i klimatskih ciljeva EU-a;

J. budući da su u ENTSO-E izračunali da bi prekogranična ulaganja u električnu energiju od 13 milijardi EUR godišnje do 2050. smanjila troškove sustava za 23 milijarde EUR godišnje;

K. budući da je načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” temeljno načelo energetske politike EU-a i pravno je obvezujuće; napominje da će se pravilnom provedbom tog načela znatno smanjiti potrošnja energije, čime će se smanjiti potreba za ulaganjem u elektroenergetske mreže i interkonekcijske vodove;

L. budući da je održavanje ravnoteže trokuta energetske politike EU-a koji se sastoji od održivosti, sigurnosti opskrbe i cjenovne pristupačnosti ključno za uspješnu energetsku tranziciju i pouzdan europski energetski sustav;

M. budući da je planiranje mreže dugoročan proces usko povezan sa stabilnošću ulaganja;

N. budući da se očekuje da će se potrebe za fleksibilnošću energetskog sustava udvostručiti do 2030. u svjetlu povećanog udjela obnovljivih izvora energije; budući da je fleksibilnost potražnje stoga ključna za stabilnost mreže; budući da pojedinačni građani, poduzeća i zajednice koji sudjeluju na tržištu električne energije mogu donijeti višestruke koristi mrežama, kao što su veća učinkovitost sustava, otpornost, optimizacija ulaganja, bolja društvena prihvaćenost i niži troškovi energije; budući da su ozbiljna kašnjenja i nedosljednosti u provedbi postojećih odredbi EU-a o energiji za građane, fleksibilnosti potražnje i radu pametnih mreža i dalje razlog za zabrinutost;

O. budući da se, iako se recikliranjem zadovoljava između 40 % i 55 % europskih potreba za aluminijem i bakrom, moraju razmotriti daljnje mjere za proširenje kapaciteta recikliranja, prikupljanja otpada i učinkovitost lanca opskrbe;

P. budući da se u zajedničkoj komunikaciji Komisije i Visoke predstavnice naslovljenoj „Akcijski plan EU-a za sigurnost kabela” naglašava važnost osiguravanja sigurne opskrbe rezervnim dijelovima kabela i stvaranja zaliha osnovnog materijala i opreme;

Q. budući da je prekid elektroenergetskog sustava na Pirenejskom poluotoku i dijelovima Francuske od 28. travnja 2025. između ostalog pokazao koliko je važno povećati otpornost energetske mreže osiguravanjem njezina dobrog održavanja, zaštite i ravnoteže u svakom trenutku, među ostalim fleksibilnim uslugama sustava i poboljšanim prekograničnim interkonekcijama, kako bi se omogućio brz oporavak u slučaju kvara sustava;

R. budući da operatori sustava na nacionalnoj i regionalnoj razini imaju važne zadaće, posebno u području sigurnosti opskrbe energijom; budući da bi sve regulatorne zadaće trebale obavljati regulatorne agencije koje djeluju u javnom interesu; budući da, međutim, uz te odgovornosti, ojačana uloga regulatora i ACER-a u postupcima planiranja može doprinijeti rješavanju nedostataka, kao što je trenutačni desetogodišnji plan razvoja mreže ENTSO-E, kako je utvrđeno u izvješću o praćenju mreže; budući da bi, uz uvažavanje odgovornosti operatora prijenosnih sustava u izradi tih scenarija, rano uključivanje ACER-a u postupak izrade moglo pomoći u osiguravanju da se smjernice za izradu scenarija slijede u skladu s Uredbom TEN-E;

S. budući da će razvoj međupovezanosti pridonijeti dodatnoj integraciji tržišta električne energije EU-a, što ne samo da povećava fleksibilnost i otpornost sustava, već i omogućuje ekonomiju razmjera u proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora;

T. budući da će se radna snaga u području energije morati povećati za 50 % za uvođenje potrebnih obnovljivih izvora energije, mreža i tehnologija energetske učinkovitosti[1];

U. budući da su mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) okosnica gospodarstva, poduzetništva i inovacija EU-a te obuhvaćaju 99 % poduzeća, osiguravaju radna mjesta za više od 85 milijuna građana EU-a i stvaraju više od 58 % BDP-a EU-a;

V. budući da su povećanje decentralizirane proizvodnje električne energije i upravljanja potrošnjom važni za smanjenje ovisnosti o centraliziranoj proizvodnji, na koju mogu lako utjecati fizičke ili kibernetičke prijetnje ili koje mogu ugroziti događaji povezani s klimom;

1. poziva države članice da u potpunosti istraže, optimiziraju, moderniziraju i prošire svoje kapacitete elektroenergetske mreže, uključujući prijenos i distribuciju; smatra da su elektroenergetske mreže središnji element u prijelazu EU-a na konkurentno gospodarstvo s nultim neto emisijama do 2050. koje ima uvjete za velike količine tehnologija različitih tehnologija energije iz obnovljivih izvora te za razvoj izvora potražnje koji se temelji na povećanim razinama elektrifikacije i napretku digitalnih tehnologija; prima na znanje ovlast država članica da odrede vlastitu kombinaciju izvora energije;

2. poziva Komisiju, države članice, ACER, tijelo EU-a za ODS-ove[2] i ENTSO-E[3] da bez odgode provedu mjere iz akcijskog plana EU-a za mrežu, akcijskog plana za priuštivu energiju, reforme modela tržišta električne energije EU-a i Direktive o energiji iz obnovljivih izvora;

3. ističe da će se dovršetkom integracije energetskog tržišta EU-a godišnje uštedjeti do 40 milijardi EUR, a povećanjem od 50 % u

---

1 Komunikacija Komisije od 5. ožujka 2025. naslovljena „Unija vještina” (COM(2025)0090).

2 Tijelo EU-a za ODS-ove je tehničko stručno tijelo i udruženje operatora distribucijskih sustava u Europi ovlašteno Uredbom o tržištu električne energije ((EU) 2019/943) za promicanje funkcioniranja tržišta električne energije i olakšavanje energetske tranzicije.

3 Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E) udruženje je za suradnju europskih operatora prijenosnih sustava.

prekograničnoj trgovini električnom energijom mogao bi se povećati godišnji BDP EU-a za 0,1 %[1];

Važnost elektroenergetskih mreža za europsku energetsku tranziciju

4. pozdravlja Komunikaciju Komisije o mrežama[2]; ističe očekivano povećanje potrošnje električne energije od 60 % do 2030., sve veću potrebu za integracijom velikog udjela energije iz varijabilnih obnovljivih izvora u mrežu i potrebu da se mreže prilagode decentraliziranijem, digitaliziranijem i fleksibilnijem elektroenergetskom sustavu, uključujući optimizaciju rada sustava i potpuno iskorištavanje lokalnih resursa fleksibilnosti, upravljanje potražnjom i rješenja za skladištenje energije za upotpunjavanje veleprodajnih tržišta i poboljšanje otpornosti mreže, što bi dovelo do dodatnih 23 GW prekograničnog kapaciteta do 2025. i dodatnih 64 GW kapaciteta do 2030.; napominje da je više od 40 % distribucijskih mreža Unije starije od 40 godina i da ih je potrebno ažurirati[3];

5. ponavlja da Unija do 2030. treba uložiti oko 375 do 425 milijardi EUR u distribucijske mreže i ukupno 584 milijarde EUR u elektroenergetske mreže za prijenos i distribuciju[4], uključujući prekogranične interkonekcijske vodove i prilagodbu distribucijskih mreža energetskoj tranziciji;

6. sa zabrinutošću napominje da su 2023. troškovi upravljanja zagušenjem elektroenergetske mreže za prijenos u EU-u iznosili 4,2 milijarde EUR[5] i da i dalje rastu te da je ograničavanje prepreka povećanju udjela obnovljivih izvora energije; napominje da ta brojka ne uključuje distribucijsku elektroenergetsku mrežu; naglašava da je 2023. gotovo 30 TWh električne energije iz obnovljivih izvora bilo ograničeno na nekoliko država članica zbog nedovoljnog kapaciteta mreže; nadalje prima na znanje nagli porast godišnjih sati negativnih cijena električne energije, koji se povećao sa 154 u 2018. na 1 031 od

---

1 Međunarodni monetarni fond (MMF), Informativna obavijest MMF-a o integraciji energetskog tržišta EU-a, 16. siječnja 2025., kako je navedeno u informativnoj obavijesti Vijeća od 17. siječnja 2025. o integraciji energetskog tržišta EU-a: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5438-2025-INIT/en/pdf.

2 Komunikacija Komisije od 28. studenoga 2023. naslovljena „Mreže, karika koja nedostaje – akcijski plan EU-a za mreže” (COM(2023)0757).

3 ibid.

4 ibid.

5 Izvješće ACER-a o praćenju tržišta za 2024., „Transmission capacity for cross-zonal trade of electricity and congestion management in the EU” (Prijenosni kapaciteti za prekozonsku trgovinu električnom energijom i upravljanje zagušenjima u EU-u), 3. srpnja 2024.

rujna 2024.[1], uglavnom zbog zagušenja mreže na granicama i činjenice da tržištu električne energije nedostaju potrebni kapaciteti za skladištenje, fleksibilnost i upravljanje potražnjom kako bi se privremeno uskladila nestabilna ponuda električne energije iz obnovljivih izvora energije s potražnjom za električnom energijom; naglašava da bi rješavanje tih problema moglo pomoći u apsorpciji viška opskrbe, čime bi se maksimiziralo korištenje postojeće mrežne infrastrukture, ali da postojeći tržišni i regulatorni okviri često ne pružaju odgovarajuće poticaje za postizanje tog cilja;

7. ističe da je neuspjeh u modernizaciji i širenju elektroenergetske mreže EU-a , uz brzo uvođenje velikih količina energije iz varijabilnih obnovljivih izvora potrebnih za ostvarivanje njegovih ciljeva, dovodio i nastavit će dovoditi do proizvodnje velikih količina energije koje se ne mogu iskoristiti (uputa za smanjenje proizvodnje); smatra da velika proizvodnja energije iz obnovljivih izvora koja se ne može iskoristiti, prouzročeno zagušenjem i ograničavanjem mreže, predstavlja neprihvatljivo rasipanje visokovrijedne električne energije iz obnovljivih izvora i novca; poziva Komisiju da u okviru predstojećeg paketa mjera za europske mreže utvrdi strategiju EU-a za znatno smanjenje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora koja se ne može iskoristiti;

8. ističe ulogu pametnih mreža u poboljšanju upravljanja zagušenjem i u optimizaciji distribucije električne energije iz obnovljivih izvora; naglašava njihov doprinos fleksibilnosti mreže integracijom digitalnih alata koji olakšavaju upravljanje potražnjom i kolektivnu potrošnju vlastite energije; ističe da se boljim upravljanjem mrežom povećava energetska otpornost, smanjuju ograničavanja i osigurava opskrba tijekom razdoblja vršne potražnje;

9. ističe da je infrastruktura elektroenergetske mreže prioritet za postizanje strateške autonomije EU-a te klimatskih i energetskih ciljeva; prima na znanje predanost plana za čistu industriju elektrifikaciji s ključnim pokazateljem uspješnosti od 32 % stope elektrifikacije u cijelom gospodarstvu do 2030., što bi zahtijevalo znatno i kontinuirano ažuriranje i uvođenje mreža; žali zbog toga što kašnjenja u odgovaranju na zahtjeve za priključivanje na mreže rezultiraju sporijim tempom elektrifikacije, čak i u državama članicama u kojima se proizvodnja iz obnovljivih izvora brzo povećava;

10. posebno ističe ključnu ulogu koju energetske zajednice mogu imati u podupiranju lokalnih gospodarstava; žali zbog toga što se energetske zajednice i manji operateri suočavaju s nerazmjernim preprekama pristupu mreži i financiranju mreže zbog regulatornih prepreka i

---

1 Izvješće ACER-a o praćenju tržišta za 2024., „Key developments in EU electricity wholesale markets” (Ključna kretanja na veleprodajnim tržištima električne energije u EU-u), 20. ožujka 2024.

ograničenja resursa; stoga poziva države članice koje zaostaju u tom pogledu da u potpunosti provedu paket za čistu energiju, odredbe paketa „Spremni za 55 %” i Direktive o energiji iz obnovljivih izvora, čime bi se građanima, općinama, MSP-ovima i poduzećima omogućilo aktivno sudjelovanje na tržištu električne energije, posebno razvojem poticajnih okvira za zajednice obnovljive energije i promicanjem programa dijeljenja energije; poziva na to da se financiranjem za mreže na razini EU-a i na nacionalnoj razini uzmu u obzir posebne potrebe projekata koje promiču energetske zajednice;

Regulatorno stanje i izazovi

11. uvjeren je da je regulatorna stabilnost ključan uvjet za pokretanje privatnih ulaganja u elektroenergetsku mrežu i, gdje je to izvedivo, omogućivanje cjenovno pristupačnu elektrifikaciju gospodarstva EU-a te ponovno ističe potrebu za provedbom već donesenog zakonodavstva prije procjene potencijalnih novih revizija;

12. naglašava da će integrirano planiranje mreže u svim sektorima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a dovesti do veće učinkovitosti sustava i smanjenja troškova; stoga poziva Komisiju i države članice da rade na integriranom planiranju i osiguraju da su planovi razvoja elektroenergetske mreže usklađeni s nacionalnim energetskim i klimatskim planovima za razdoblje 2021. – 2030. za sve razine napona; napominje da bi ojačani okvir upravljanja pomogao osigurati usklađenost planova za razvoj mreže s ciljevima politike na nacionalnoj razini i razini EU-a; uviđa da, iako su države članice obvezne izvješćivati o svojim doprinosima ciljevima EU-a u okviru nacionalnih energetskih i klimatskih planova, trenutačno ne postoji istovjetna obveza da operatori prijenosnih sustava moraju sustavno izvještavati na razini EU-a;

13. ističe da su Uredba TEN-E i projekti od zajedničkog interesa i projekti od uzajamnog interesa moćni alati za razvoj prekogranične energetske infrastrukture Unije; žali zbog nedostataka u trenutačnom desetogodišnjem planu razvoja mreže (TYNDP) za europsku elektroenergetsku infrastrukturu, što dovodi do toga da investicijski interesi ne zadovoljavaju prekogranične potrebe[1], te zbog toga što se planiranjem mreže ne iskorištavaju u potpunosti prekogranične i međusektorske uštede[2]; nadalje žali zbog kašnjenja u pogledu dovršetka projekata od zajedničkog interesa; potiče Komisiju da uvede usklađenije, dugoročno međusektorsko planiranje kako bi se ostvarile povezane uštede i koristi diljem EU-a; ističe da bi takvo koordinirano planiranje moglo bolje informirati o podjeli troškova infrastrukture u svim državama članicama; napominje da je,

---

1 Izvješće ACER-a o praćenju za 2024., „Razvoj infrastrukture za električnu energiju radi potpore konkurentnom i održivom energetskom sustavu”, 16. prosinca 2024., str. 17.

2 ibid.

iako se Uredbom o TEN-E-u omogućuje da projekti pametnih elektroenergetskih mreža s prekograničnim učinkom dobiju status projekta od zajedničkog interesa, čak i ako takvi projekti ne prelaze fizičku granicu, popis projekata od zajedničkog interesa 2023. sadržavao samo pet takvih projekata; stoga čvrsto vjeruje da je potrebno ojačati, pojednostavniti i racionalizirati proces projekata od zajedničkog interesa kako bi se postigla veća jasnoća i transparentnost; poziva države članice da u potpunosti dovrše projekte od zajedničkog interesa; poziva Komisiju da hitno predloži ciljanu reviziju Uredbe o TEN-E-u kako bi se 1. uveo pouzdan postupak planiranja koji kombinira odgovornosti operatora sustava s jačom ulogom ACER-a u tom procesu ovlašćivanjem ACER-a da zatraži izmjene scenarija i desetogodišnjeg plana razvoja mreže, 2. osiguralo izradu scenarija u skladu s planom dekarbonizacije i omogućio lakši pristup projektima pametnih elektroenergetskih mreža te 3. uveo pojednostavljeni postupak podnošenja zahtjeva za male i srednje operatore distribucijskih sustava (ODS-ovi);

14. naglašava da je planiranje mreže dugoročan proces usko povezan sa stabilnošću ulaganja; stoga predlaže produljenje vremenskog okvira za planove razvoja mreže na 20 godina; ističe da su ulaganja u mrežu hitno potrebna zbog programa tržišnog natjecanja EU-a i da se ne bi smjela odgađati;

15. osim toga, napominje da će EU i dalje imati snažne elektroenergetske veze sa susjednim zemljama te stoga smatra da bi Komisija trebala poboljšati takvu suradnju sa susjednim zemljama putem projekata od zajedničkog interesa sa zemljama koje nisu članice EU-a, kako je predviđeno Uredbom o TEN-E-u;

16. snažno naglašava da se Instrument za povezivanje Europe pokazao ključnim instrumentom za sufinanciranje prekogranične energetske infrastrukture i ustraje u njegovu nastavku; pozdravlja uključivanje projekata odobalne elektroenergetske mreže u najnoviju dodjelu bespovratnih sredstava Komisije u okviru CEF-E-a;

17. smatra da je nedostatak detaljnih, pouzdanih i usporedivih podataka o planiranju mreže na nacionalnoj razini i razini EU-a prepreka učinkovitijim mrežama; stoga poziva države članice da temeljito provedu relevantnu odredbu Direktive o električnoj energiji[1], posebno njezin članak 32., te da potaknu manje operatore distribucijskih sustava na primjenu odredbe iz tog članka;

---

[1] Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

18. pozdravlja izvješće tijela EU-a za ODS-ove o dobrim praksama u pogledu planova razvoja distribucijske mreže[1], u kojem se države članice pozivaju da u svoje planove razvoja distribucijskih mreža uključe analize troškova i koristi kako bi se procijenile mogućnosti ulaganja; potiče Komisiju da izradi smjernice na temelju tog izvješća, u suradnji s tijelom EU-a za ODS-ove, kako bi se uskladila i povećala transparentnost nacionalnog razvojnog planiranja za distribucijske mreže, objavio europski pregled planova razvoja distribucijskih mreža i od svih operatora prijenosa i distribucije zahtijevalo da energetskim regulatorima pruže potrebne podatke o svojim trenutačnim i budućim informacijama o kapacitetima za smještaj mreže na poslužitelju i planiranju mreže kako bi se energetskim regulatorima omogućilo da pravilno nadziru planiranje mreže; poziva države članice da provedu članak 31. stavak 3. Direktive (EU) 2024/1711, kojim se od mrežnih operatora zahtijeva da objave informacije o kapacitetu dostupnom u njihovu području rada kako bi se osigurala transparentnost i dionicima omogućilo donošenje utemeljenih odluka o ulaganju; poziva Komisiju da razvije centraliziranu internetsku bazu podataka za sve planove prijenosa i planove razvoja distribucijskih mreža;

19. ističe znatan rizik koji predstavlja ograničavanje održivosti ulaganja u obnovljivu energiju, posebno s obzirom na to da mnoge države članice ne kompenziraju sudionike na tržištu za smanjene količine električne energije, unatoč zahtjevima iz članaka 12. i 13. Uredbe (EU) 2019/943; žali zbog nedostatka transparentnosti, dostupnosti i granularnosti podataka o ograničenim količinama obnovljive energije i troškovima upravljanja zagušenjem;

20. ističe vrijednost uspostavljanja jasnih parametara kako bi se izmjerilo je li EU na dobrom putu da ostvari proširenje i jačanje mreže potrebno za postizanje svojih ciljeva za 2050.; napominje da bi takvi parametri mogli uključivati smanjenje ograničenja energije iz obnovljivih izvora, niže troškove razvoja mreže u odnosu na količinu isporučenog kapaciteta, povećanje učinkovite upotrebe postojeće infrastrukture, smanjenje gubitaka i manji intenzitet sirovina;

21. prima na znanje rad ENTSO-E-a i tijela EU-a za ODS-ove na usklađenim definicijama raspoloživog kapaciteta mreža za prihvat za operatore sustava i na uspostavi njihova pregleda na razini Unije; smatra da bi nacionalna regulatorna tijela mogla imati koristi od jasnih zakonodavnih odredbi o tome kako države članice mogu dati prednost priključcima na mrežu kako bi se odustalo od načela „po redoslijedu”; stoga traži od Komisije da izmijeni članak 6. Direktive (EU) 2019/944 o unutarnjem tržištu električne energije u okviru preispitivanja provedbe koje Komisija mora dovršiti do 31. prosinca 2025. te da slijedom toga uvede transparentne prioritetne kriterije

---

[1] Tijelo EU-a za ODS-ove, „Tijelo za ODS-ove utvrdilo dobre prakse u pogledu planova razvoja distribucijske mreže”, 1. srpnja 2024.

priključenja koje države članice trebaju odabrati i dodatno definirati za 1. povezanost proizvodnje, kao što su kvaliteta i zrelost projekta, razina predanosti, doprinos dekarbonizaciji, socijalna vrijednost i 2. povezanost potrošača, kao što su kvaliteta i zrelost projekta, razina predanosti, doprinos dekarbonizaciji, javni interes ili njegova strateška i/ili socijalna vrijednost te optimizacija mreže; poziva nacionalna regulatorna tijela i države članice da osiguraju jasna pravila o utvrđivanju prioriteta u skladu sa svojim lokalnim i nacionalnim posebnostima kojima bi se omogućilo da se odustane od postupka odobravanja prijava po njihovu redoslijedu odvraćanjem od prijava za priključenje ako one nisu potkrijepljene čvrstim projektom, ako su spekulativne ili ako nositelj projekta ne može pokazati dovoljnu predanost ostvarenju projekta;

22. ističe da poboljšana prekogranična međupovezanost pruža znatan potencijal za uštedu troškova na razini sustava, pri čemu se godišnja smanjenja troškova proizvodnje procjenjuju na 9 milijardi EUR do 2040., dok potrebna godišnja ulaganja u prekograničnu infrastrukturu i kapacitete skladištenja iznose 6 milijardi EUR;

23. žali zbog toga što neke države članice nisu postigle cilj od 10 % međusobne povezanosti do 2020. i potiče ih da teže postizanju trenutačnog cilja od 15 % međupovezanosti za 2030., kako je utvrđeno Uredbom (EU) 2018/1999, jer je kapacitet međupovezanosti ključan za funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije EU-a i dovodi do značajnih ušteda troškova na razini sustava, kao i do smanjenja godišnjih troškova proizvodnje od 9 milijardi EUR do 2040.[1]; žali zbog toga što pitanje 32 GW prekograničnog kapaciteta potrebnog do 2030. i dalje nije riješeno[2] žali zbog kašnjenja i nesigurnosti u pogledu nekoliko projekata međusobnog povezivanja; stoga poziva Komisiju da najkasnije do lipnja 2026. predloži obvezujući cilj međupovezanosti za 2036. na temelju procjene potreba; naglašava potrebu za suradnjom s državama članicama koje nisu domaćini te za uključivanjem EU-a i susjednih zemalja u pregovore kako bi se osiguralo dovršenje projekata;

24. ističe da je potrebno ubrzati postupke izdavanja dozvola za infrastrukturu za električnu energiju; naglašava da se proširenje mreže ne bi smjelo odgađati zbog dugotrajnih postupaka izdavanja dozvola ili prekomjernih zahtjeva za izvješćivanje; stoga pozdravlja pozitivan napredak postignut u pogledu odredbi donesenih u posljednjoj reviziji Direktive o energiji iz obnovljivih izvora, posebno

---

1 Izvješće ACER-a o praćenju za 2024., „Razvoj infrastrukture za električnu energiju radi potpore konkurentnom i održivom energetskom sustavu”, 16. prosinca 2024.

2 Komunikacija Komisije od 28. studenoga 2023. naslovljena „Mreže, karika koja nedostaje – akcijski plan EU-a za mreže” (COM(2023)0757).

njezina članka 16.f, i uredbe o izdavanju dozvola[1] za ubrzavanje, racionalizaciju i pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola za projekte u području mreže i energije iz obnovljivih izvora, posebno načelo od prevladavajućeg javnog interesa za mrežne projekte; napominje, međutim, da u nekim državama članicama nije došlo do znatnog poboljšanja u rokovima za izdavanje dozvola za projekte unatoč ambicioznim okvirima utvrđenima na razini EU-a; stoga potiče države članice da bez odgode provedu te mjere i poziva Komisiju da pomno prati provedbu Direktive o energiji iz obnovljivih izvora i redovito procjenjuje jesu li revidirane odredbe o izdavanju dozvola dovoljne za ostvarivanje ciljeva EU-a; osim toga, poziva Komisiju da utvrdi smjernice za države članice kako bi u svoje nacionalne sustave planiranja uključile načelo prešutnog odobrenja, kako je opisano u članku 16.a Direktive o energiji iz obnovljivih izvora; naglašava da će jačanje administrativnih kapaciteta, uključujući i odgovarajuće osoblje tijela za planiranje i izdavanje dozvola, ubrzati postupke izdavanja dozvola;

25. potiče države članice da izrade planove za određivanje namjenskih infrastrukturnih područja za projekte mreže, kako je navedeno u članku 15.e Direktive o energiji iz obnovljivih izvora; naglašava da su takvi planovi ključni kako bi se uzele u obzir lokalne posebnosti i osiguralo poštovanje zaštićenih područja; naglašava da bi te planove trebalo pomno koordinirati s određivanjem područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije kako bi se osigurao pojednostavnjen, učinkovit i integriran pristup razvoju energetske infrastrukture;

26. napominje da se dokumenti često moraju dostaviti u papirnatom obliku; poziva države članice da povećaju digitalizaciju tih procesa kako bi se ubrzali postupci izdavanja dozvola; poziva Komisiju i države članice da revidiraju cjelokupno zakonodavstvo EU-a relevantno za izdavanje dozvola, kao što je Direktiva o procjeni utjecaja na okoliš[2], u cilju uvođenja obveznih zahtjeva za digitalnu prijavu, podnošenje i obradu;

27. ističe važnost javnog prihvaćanja i angažmana javnosti pri razvoju novih mrežnih projekata te poziva Komisiju da razvije skup najboljih praksi koje će se razmjenjivati među državama članicama u tom pogledu; ističe ključnu važnost učinkovite komunikacije s građanima i zajednicama u pogledu mrežnih projekata i jačanja; napominje da potpora na lokalnoj razini može pomoći u ubrzanju isporuke kritične infrastrukture, a time i postizanju ciljeva na nacionalnoj razini i na

---

1 Uredba Vijeća (EU) 2022/2577 od 22. prosinca 2022. o utvrđivanju okvira za ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora (SL L 335, 29.12.2022., str. 36. , ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

2 Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj)

razini EU-a; poziva na brzu provedbu pakta EU-a za suradnju sa sektorom električne energije i koordinaciju s nacionalnim potpisnicima (operatori prijenosnih sustava, operatori distribucijskih sustava, nacionalna regulatorna tijela) kako bi se zajamčilo rano, smisleno i redovito sudjelovanje javnosti u projektima mreže;

28. poziva na sazivanje skupine TAIEX[1]a za izdavanje dozvola u okviru predstojećeg paketa europskih mreža kako bi se državama članicama pružila potpora u rješavanju administrativnih uskih grla, jačanju regulatornih kapaciteta i ubrzavanju odobravanja projekata razmjenom najboljih praksi i prekograničnom koordinacijom;

29. pozdravlja inicijative najavljene u okviru Akcijskog plana za cjenovno pristupačnu energiju; preporučuje da Komisija proširi „trostrani ugovor za priuštivu energiju za europsku industriju” na manje proizvođače energije, uključujući energetske zajednice, mala i srednja poduzeća i poduzeća koja iskorištavaju fleksibilnost i upravljanje potrošnjom, te da rezultate tih struktura za suradnju poveže s postupcima planiranja mreže na nacionalnoj razini i razini EU-a kako bi se od samog početka optimiziralo planiranje, ulaganje i korištenje mreže;

30. ističe potrebu za poboljšanjima okvira za javnu nabavu kako bi se pokušali riješiti izazovi mrežnih operatora u pogledu lanaca opskrbe; stoga pozdravlja komunikaciju Komisije o planu za čistu industriju i najavu Komisije o predstojećoj reviziji direktiva o javnoj nabavi[2]; naglašava potencijal javne nabave kao sredstva za kontinuirani razvoj snažnog proizvodnog lanca opskrbe EU-a za opremu, softver i usluge elektroenergetske mreže; potiče Komisiju da promiče otpornost, održivost i sigurnost u postupcima javne nabave za mrežne operatore; zalaže se za veću dosljednost među propisima EU-a o javnoj nabavi; poziva Komisiju da prilagodi pravila EU-a o javnoj nabavi kako bi se uskladile i pojednostavile funkcionalne natječajne specifikacije radi povećanja proizvodnih kapaciteta komponenti mreže;

31. smatra da su odgovarajuća normizacija i zajedničke tehničke specifikacije potrebne kako bi se postigla ekonomija razmjera i ubrzao tehnološki razvoj; osim toga, smatra da je ključno osigurati odgovarajuću razinu standardizacije kako se ne bi smanjio kapacitet proizvođača za inovacije;

---

1 TAIEX je Instrument Komisije za tehničku pomoć i razmjenu informacija. Podržava javnu upravu u pogledu prenošenja, primjene i provedbe zakonodavstva EU-a, a ujedno pojednostavljuje razmjenu najboljih praksi EU-a.

2 Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

32. ponavlja da je potrebno razmotriti nove poslovne modele između proizvođača opreme i operatora, kao što su dugoročni okvirni sporazumi kojima se potiče prelazak s jednokratnih „projekata mreže” na trajne i strukturirane „programe mreže”, što bi proizvođačima mrežne tehnologije omogućilo veću sigurnost planiranja; poziva na pojednostavnjenje natječajnih postupaka za nabavu mrežne opreme i pružanje usluga;

33. naglašava da će se tom predstojećom revizijom direktiva o javnoj nabavi omogućiti uključivanje kriterija održivosti, otpornosti i europskih preferencija u postupke javne nabave EU-a za strateške sektore, u skladu s odredbama utvrđenima u članku 25. Uredbe (EU) 2024/1735[1]; poziva na to da se mreže i povezane tehnologije izričito priznaju kao strateški sektori kako bi se osigurala njihova prihvatljivost u revidiranom okviru; naglašava da je jačanje europske prednosti u postupcima javne nabave ključno za smanjenje ovisnosti EU-a o dobavljačima izvan EU-a, poboljšanje sigurnosti lanca opskrbe i poticanje otporne industrijske baze EU-a koja ima uvjete potrebne za podupiranje energetske tranzicije; pozdravlja činjenicu da je Europska investicijska banka (EIB) uvela „paket za proizvođače mrežnih komponenti” za podupiranje europskog lanca opskrbe s najmanje 1,5 milijardi EUR protujamstava za proizvođače mrežnih komponenti; poziva na daljnji razvoj sličnih financijskih instrumenata kako bi se pružila dugoročna sigurnost ulaganja i ubrzalo povećanje europskih proizvodnih kapaciteta;

Financiranje

34. napominje da su se tijekom posljednjih pet godina globalna ulaganja u kapacitet električne energije povećala za gotovo 40 %, dok su ulaganja u mrežnu infrastrukturu zaostajala; napominje da se procjene ulaganja koja će EU morati uložiti u svoju mrežu u razdoblju od 2025. do 2050. kreću od 1 950 milijardi EUR do 2 600 milijardi EUR[2];

35. sa zabrinutošću primjećuje da proračun dodijeljen u okviru CEF-E-a nije bio dovoljan za ubrzanje svih kategorija projekata od zajedničkog interesa i projekata od uzajamnog interesa; napominje da je program ima ograničene kapacitete s proračunom od 5,84 milijarde EUR za razdoblje od 2021. do 2027. i mogao bi imati poteškoća u održavanju koraka s potrebama za ulaganjima; poziva Komisiju i države članice

---

1 Uredba (EU) 2024/1735 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724 (SL L, 2024/1735, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

2 Izvješće ACER-a o praćenju za 2024., „Razvoj infrastrukture za električnu energiju radi potpore konkurentnom i održivom energetskom sustavu”, 16. prosinca 2024., str. 30.

da pri predlaganju sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) znatno povećaju omotnicu za Instrument za povezivanje Europe u području električne energije (CEF-E) i postotak sredstava tog instrumenta namijenjenih za elektroenergetsku infrastrukturu kao zaseban odgovarajući resurs te da zajamče da su projekti i na razini distribucije i na prijenosnoj razini s dodanom vrijednošću EU-a prihvatljivi za proračun dodijeljen u okviru Instrumenta za povezivanje Europe u području električne energije; potiče Komisiju da dodatno istraži mogućnosti sufinanciranja između Instrumenta za povezivanje Europe u području električne energije i mehanizma za financiranje energije iz obnovljivih izvora;

36. navodi da se financijska sredstva EU-a uglavnom dodjeljuju prijenosnim mrežama, dok se distribucijskim mrežama dodjeljuju relativno neznatni iznosi unatoč njihovoj znatnoj ulozi u energetskoj tranziciji EU-a, što je vidljivo iz činjenice da je između 2014. i 2020. CEF-E financirao projekte u vrijednosti od oko 5,3 milijarde EUR, od čega je oko 1,7 milijardi EUR dodijeljeno prijenosnim mrežama, a 237 milijuna EUR pametnim distribucijskim mrežama; napominje da je posljednji popis projekata od zajedničkog interesa sadržavao samo pet pametnih elektroenergetskih projekata;

37. duboko žali zbog toga što su regionalni fondovi, kao što su Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj ili Mehanizam za oporavak i otpornost, premda nude mogućnosti za ulaganja u mrežu, u načelu nedovoljno iskorišteni za mrežne projekte; također žali zbog toga što kriteriji evaluacije koji se primjenjuju na procjenu projekata prijavljenih kao odgovor na pozive za podnošenje prijedloga Inovacijskog fonda EU-a sprečavaju financiranje demonstriranja i proizvodnje tehnologija mreže; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se razmjeran iznos takvih sredstava troši i na ulaganja u mrežu;

38. poziva države članice da pojednostave pristup fondovima EU-a kojima upravljaju države članice za mrežne operatore, primjerice uspostavom jedinstvene kontaktne točke u onim državama članicama u kojima postoji velik udio malih i srednjih operatora distribucijskih sustava;

39. poziva Komisiju da predloži namjenski instrument financiranja, kao što je instrument koji se temelji na prihodima od tržišno utemeljenog programa smanjenja emisija, kako bi se državama članicama omogućilo da podupiru decentralizirane i inovativne mrežne projekte s jasnom dodanom vrijednošću EU-a, uključujući manje projekte, te da osiguraju da ga države članice učinkovito upotrebljavaju u te svrhe;

40. naglašava potrebu za regulatornim okvirima kako bi se privukla privatna ulaganja i osigurale tarife koje odražavaju troškove, uz mehanizme javnog financiranja;

41. uvjeren je da će anticipativna ulaganja i ulaganja usmjerena na budućnost pomoći u rješavanju uskih grla u mreži i spriječiti ograničavanje; ističe da se Uredbom o EMD-u utvrđuju regulatorni elementi za anticipatorna ulaganja, ali da joj nedostaje usklađena definicija i provedba diljem Unije; poziva države članice da brzo provedu navedene odredbe Uredbe o EMD-u i uklone nacionalne pravne prepreke, poziva nacionalna regulatorna tijela da uklone prepreke u pogledu regulatornih poticaja i odvraćajuće mjere te poziva Komisiju da hitno pruži smjernice u pogledu odobravanja anticipativnih ulaganja, kako je najavljeno u njezinu Akcijskom planu za mreže[1]; smatra da bi daljnje usklađivanje u tom pogledu moglo biti korisno; poziva na detaljne analize troškova i koristi te planiranje na temelju scenarija kako bi se procijenila vjerojatnost budućeg korištenja te preporučuje postupak odobravanja u dva koraka za projekte s višom razinom rizika tako da se prvo odobre manji proračuni za studije ili planiranje, nakon čega slijedi drugo odobrenje za skuplje korake, kako bi se smanjio rizik od neupotrebljive imovine;

42. priznaje da se ulaganja u mrežu s tržišta kapitala mogu poticati pružanjem tržišno usmjerenih uvjeta, kao što su odgovarajuće stope povrata i čvrst regulatorni okvir; naglašava da bi EU i države članice trebale poticati privatna ulaganja pružanjem alata za ublažavanje rizika ili jamstava država članica; poziva Komisiju i EIB da dodatno ojačaju inicijative i alate za financiranje i smanjenje rizika, kao što su protujamstva, kako bi se poduprlo dodatno širenje elektroenergetske mreže i modernizacija po pristupačnim cijenama za operatore sustava; naglašava da je važno osigurati da se elektroenergetska mreža EU-a, s obzirom na kritičnost infrastrukture, financira javnim i privatnim kapitalom isključivo aktera EU-a ili prethodno provjerenih ulagača izvan EU-a te da je stoga u njihovom vlasništvu;

43. naglašava da, iako bi se odluke o ulaganju trebale temeljiti na učinkovitosti, što uključuje energetsku i troškovnu učinkovitost, ulaganja ne bi trebala biti usmjerena samo na kapitalne rashode te da bi trebalo jednako uzeti u obzir ulaganja kojima se optimizira, obnavlja i modernizira postojeća infrastruktura; stoga pozdravlja članak 18. Uredbe o EMD-u, u kojem se poziva na to da se u tarifnim metodologijama jednako uzimaju u obzir kapitalni i operativni rashodi te da se operatorima isplati naknada za povećanje učinkovitosti u radu i razvoju njihovih mreža, među ostalim s pomoću energetske učinkovitosti, fleksibilnosti i digitalizacije; poziva Komisiju i države članice da temeljito provedu njegove odredbe i da se usredotoče na osiguravanje pravedne i pravodobne naknade operatorima sustava za troškove koje snose;

---

[1] Komunikacija Komisije od 28. studenoga 2023. naslovljena „Mreže, karika koja nedostaje – akcijski plan EU-a za mreže” (COM(2023)0757).

44. napominje da bi elektrifikacija gospodarstva EU-a, gdje je to tehnički i ekonomski izvedivo, pomogla u smanjenju mrežnih tarifa raspodjelom troškova na širi raspon korisnika; stoga ističe važnost osiguravanja potpune usklađenosti razvoja buduće mreže s predviđanjima potražnje koja se temelje na povećanju razine elektrifikacije; zabrinut je zbog toga što stručnjaci predviđaju povećanje mrežnih tarifa za oko 50 % do 100 % do 2050.[1]; stoga naglašava da su potrebni instrumenti i poticaji koji mrežne operatere podupiru u učinkovitom upravljanju raspoloživim kapacitetom mreže, među ostalim putem nabave usluga fleksibilnosti, kako bi se smanjile neminovne potrebe za ulaganjima u mrežu; ističe da fleksibilni ugovori o priključenju, fleksibilne mrežne tarife i lokalna tržišta fleksibilnosti doprinose učinkovitosti mreže; poziva nacionalna regulatorna tijela da promiču te fleksibilne tarife koje potrošačima omogućuju da lako reagiraju na cjenovne signale, štiteći pritom ranjiva kućanstva i poduzeća od rasta cijena; poziva Komisiju i države članice da aktivno rješavaju uska grla u području tarifa, naknada za priključenje i propisa kako bi se olakšala prekogranična i odobalna ulaganja u hibridnu mrežu;

45. poziva države članice da provedu relevantni pravni okvir EU-a kako bi se omogućila fleksibilnost potražnje tako što će ubrzati uvođenje pametnih brojila, omogućiti pristup podacima sa svih mjernih uređaja i osigurati učinkovite cjenovne signale kako bi industrije i kućanstva mogli optimizirati svoju potrošnju i smanjiti račune za električnu energiju te kako bi se istodobno pomoglo u smanjenju operativnih troškova i uklanjanju potrebe za dodatnim ulaganjima u mrežu;

46. naglašava da ublažavanje mrežnih tarifa i određenih naknada, što bi moglo smanjiti cijene električne energije, kako je predloženo u Akcijskom planu za priuštivu energiju, mora biti popraćeno planom za zamjenu izvora sredstava potrebnih za ulaganja u mreže s alternativnim izvorima financiranja kako bi se izbjeglo buduće nedovoljno ulaganje u mreže;

47. ističe da je dodatne troškove potrošača koji proizlaze iz ulaganja potrebnih za modernizaciju i širenje mreže potrebne za postizanje ciljeva EU-a u području klime i konkurentnosti važno svesti na najmanju moguću mjeru; traži od Komisije da surađuje s državama članicama na razvoju usklađenog skupa najboljih praksi za ulaganja i pravedan sastav mrežnih tarifa sa snažnim naglaskom na tome da se poveća transparentnost i da se naknade koje nisu povezane s energijom isključe iz tarifa;

---

[1] Izvješće ACER-a o praćenju za 2024., „Razvoj infrastrukture za električnu energiju radi potpore konkurentnom i održivom energetskom sustavu”, op. cit.

48. ističe da su infrastruktura za prijenos i dostupnost prekozonskih kapaciteta ključni čimbenici za integrirano tržište i za razmjenu energije iz obnovljivih izvora s niskim troškovima, uz poštovanje sigurnosti sustava; napominje da je Uredbom o EMD-u utvrđen cilj od najmanje 70 % kapaciteta dostupnih za prekozonsku trgovinu do 2025., ali da su države članice daleko od postizanja tog cilja; stoga potiče države članice i njihove operatore prijenosnih sustava da ubrzaju napore kako bi se maksimalno povećale mogućnosti prekozonskog trgovanja radi osiguravanja učinkovitog unutarnjeg tržišta električne energije, donošenja primjerenih odluka o ulaganjima i integracije obnovljive energije; žali zbog toga što je postizanje tog cilja često rezultiralo troškovima redispečiranja; napominje da su postojeći mehanizmi podjele troškova, kao što su prekogranična raspodjela troškova, naknada među operatorima prijenosnih sustava i podjela troškova redispečiranja, ograničeni i teško ih je provesti, čime se ne potiču prekogranična ulaganja poput ulaganja u odobalne mreže; poziva Komisiju da sveobuhvatno preispita i poboljša te mehanizme kako bi se osiguralo da odražavaju zajedničke koristi infrastrukture i da riješe pitanje raznolikosti unutarnjih ili prekograničnih tokova električne energije, bilo unutarnjih ili prekograničnih, uključujući pravedan i uravnotežen mehanizam podjele troškova i koristi za prekogranične infrastrukturne projekte koji se temelji na objektivnim kriterijima;

49. prima na znanje izvješće ENTSO-E-a iz travnja 2025. o mogućim alternativnim konfiguracijama zona trgovanja na temelju simulacija određivanja cijena na određenim lokacijama na mreži koje pružaju operatori prijenosnih sustava;

Tehnologijeza unapređenje mreže, digitalizacija, inovativna rješenja i otpornost

50. Naglašava da tehnologije za unapređenje mreže, digitalna rješenja, pomoćne usluge i tehnologije za upravljanje podacima, kao i pametni energetski uređaji, koji se često koriste umjetnom inteligencijom, mogu znatno povećati učinkovitost postojećih mrežnih kapaciteta i maksimalno povećati upotrebu postojeće imovine, čime se smanjuje potreba za novom infrastrukturom, primjerice pružanjem informacija o tokovima energije u stvarnom vremenu; stoga ustraje u tome da se te tehnologije i inovativna rješenja moraju istražiti; apelira na nacionalna regulatorna tijela da potiču operatore prijenosnih i distribucijskih sustava da se više oslanjaju na takve tehnologije odmjeravanjem troškova i koristi njihove upotrebe u odnosu na širenje mreže te putem programa naknada koji se temelje na koristi, a ne na troškovima, te da operatore prijenosnih i distribucijskih sustava usporede prema tome koliko koriste takve tehnologije; poziva Komisiju da dodatno promiče takve inovativne tehnologije pri procjeni projekata koji se prijavljuju za financiranje sredstvima EU-a;

51. pozdravlja dosadašnji rad ENTSO-E-a i tijela EU-a za ODS-ove na razvoju alata operatora prijenosnih i distribucijskih sustava Technopedia[1] te poziva Komisiju da ovlasti ažuriranje sustava Technopedia dvaput godišnje kako bi se točno odrazile razine tehnološke spremnosti uključenih tehnologija;

52. potiče Komisiju i države članice da dodatno omoguće i povećaju digitalizaciju europskog elektroenergetskog sustava, čime bi se omogućila optimizacija rada njegova elektroenergetskog sustava i smanjio pritisak na lanac opskrbe; naglašava da su razmjena i interoperabilnost podataka ključni za planiranje i optimizaciju mreže; potiče države članice, nacionalna regulatorna tijela, tijelo EU-a za ODS-ove i ACER da nastave i ubrzaju svoj rad na sustavu praćenja koji se temelji na pokazateljima kojima se mjeri uspješnost pametnih mreža („pokazatelji pametnih mreža”), kako je navedeno u Direktivi o električnoj energiji;

53. naglašava hitnu potrebu za povećanjem sigurnosti kritične elektroenergetske infrastrukture, uključujući interkonekcijske vodove i podmorske kabele kojima prijeti sabotaža, te za povećanjem njezine otpornosti na ekstremne vremenske uvjete, klimatske promjene te fizičke i digitalne napade; ističe potrebu za jačanjem suradnje na nacionalnoj i regionalnoj razini te na razini EU-a;

54. naglašava sve veći rizik od koordiniranih kibernetičkih napada usmjerenih na cijelu elektroenergetsku mrežu EU-a; podsjeća na važnost brze provedbe mrežnog kodeksa za kibernetičku sigurnost i drugih povezanih mrežnih kodeksa i povezanog zakonodavstva, kao što su Direktiva NIS 2[2] i Akt o kibersigurnosti[3], te potiče Komisiju da u predstojećim zakonodavnim revizijama ispravi status fizičke mrežne opreme, uključujući mrežnu opremu kojom se može daljinski upravljati, kao što su inverteri, koja trenutačno ne zadovoljava dovoljno visok standard kibernetičke sigurnosti, posebno u slučajevima kada je proizvođač, prema pravu zemlje izvan EU-a, obvezan nadležnim tijelima te zemlje koja nije članica EU-a prijaviti

---

1 Tijelo EU-a za ODS-ove, „Provedba mjere 7. u akcijskom planu EU-a za mreže: ODS/OPS Technopedia, ENTSO-E & Tijelo za ODS-ove”, 18. prosinca 2024.

2 Direktiva (EU) 2022/2555 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o mjerama za visoku zajedničku razinu kibersigurnosti širom Unije, izmjeni Uredbe (EU) br. 910/2014 i Direktive (EU) 2018/1972 i stavljanju izvan snage Direktive (EU) 2016/1148 (Direktiva NIS 2) (SL L 333, 27.12.2022., str. 80., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

3 Uredba (EU) 2019/881 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o ENISA-i (Agencija Europske unije za kibersigurnost) te o kibersigurnosnoj certifikaciji u području informacijske i komunikacijske tehnologije i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 526/2013 (Akt o kibersigurnosti) (SL L 151, 7.6.2019., str. 15. , ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

informacije nedostacima softvera ili hardvera; poziva na pojačanu suradnju na razini EU-a među svim stranama kako bi se ojačala pripravnost i otpornost; smatra da bi nacionalna regulatorna tijela trebala uzeti u obzir troškove koje snose operatori pri donošenju mjera za kibernetičku sigurnost i otpornost te pružiti poticaje za ulaganja koja se odnose na povećanje otpornosti energetske infrastrukture na kibernetičke, fizičke i hibridne prijetnje, uključujući mjere za prilagodbu klimatskim promjenama;

55. ističe da je potrebno pojačati napore za zaštitu postojeće i buduće kritične podmorske i kopnene energetske infrastrukture; smatra da bi EU trebao imati širu ulogu u sprečavanju incidenata koji ugrožavaju tu infrastrukturu, promicanju nadzora i obnovi oštećene infrastrukture primjenom najsuvremenijih tehnologija; poziva Komisiju i države članice da pronađu rješenja za povećanje zaštite i otpornosti kritične infrastrukture, uključujući rješenja za financiranje takvih mjera i tehnologija;

56. uviđa da novi projekti visokonaponske elektroenergetske mreže pružaju multifunkcionalnu i ekonomičnu priliku za integraciju dodatnih sigurnosnih mjera (senzori, sonar itd.) i ekoloških rješenja (odbojnici za ptice, detektori požara, prirodni koridori itd.) ako se planiraju na cjelovit način; traži od Komisije da izradi smjernice za nacionalna regulatorna tijela kako bi se osiguralo da se početno planiranje projekata mreža provodi i financira uzimajući u obzir te elemente;

57. potiče Komisiju i operatore distribucijskih i prijenosnih sustava da razviju zajednički europski prostor za energetske podatke u vlasništvu EU-a koji se temelji na tehničkom stručnom znanju i praksi uz korištenje dostupnih podataka[1] i na zajedničkom skupu pravila kojima se osigurava sigurna i transparentna prenosivost i interoperabilnost energetskih podataka, pri čemu se usklađenim podacima upravlja na siguran način te ih se razmjenjuje i pohranjuje u EU-u; naglašava da bi taj zajednički europski prostor za energetske podatke trebao olakšati objedinjavanje i razmjenu podataka putem odgovarajućih upravljačkih struktura i usluga razmjene podataka te podupirati ključne energetske operacije, uključujući prijenos i distribuciju; naglašava da europski operatori prijenosnih i distribucijskih sustava i drugi prethodno provjereni sudionici elektroenergetske mreže moraju biti u stanju sigurno i pametno upravljati mrežom uz optimizaciju njezine upotrebe integracijom fleksibilnosti i inovativnih tehnologija, u skladu s ključnim načelima

---

1 Europska komisija: Glavna uprava za energetiku, Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI, Guidehouse, McKinsey & Company, TNO, Trinomics, Sveučilište u Utrechtu, Berkhout, V., Villeviere, C., Bergsträßer, J., Klobasa, M., Regeczi, D., Dognini, A., Singh, M., Stornebrink, M., Hülsewig, T., Seigeot, V., Lenzmann, F.Breitschopf, B., *Zajednički europski prostor za energetske podatke*, Ured za publikacije Europske unije, 2023.

interoperabilnosti, povjerenja, vrijednosti podataka i upravljanja; napominje da se u sporazumima o razmjeni podataka moraju uzeti u obzir i interakcije sa strankama izvan EU-a;

58. prepoznaje potencijal fleksibilnosti kao nužnog alata za optimizaciju rada sustava, održavanje stabilnosti sustava i osnaživanje potrošača poticanjem potrošača da promijene svoje obrasce potrošnje; naglašava važnost provedbe odgovarajućih mjera kako bi se zajamčili učinkoviti cjenovni signali kojima se potiče fleksibilnost, između ostalog i svih krajnjih potrošača, te kako bi se osiguralo da svi resursi doprinose sigurnosti sustava, među ostalim ubrzavanjem uvođenja pametnih brojila, pametnih energetski učinkovitih zgrada i omogućivanjem pristupa podacima sa svih mjernih uređaja; traži od nacionalnih regulatornih tijela da prepoznaju inovacije u području fleksibilnosti i pilot-projekte u sustavu, ako oni ne utječu negativno na ukupnu ravnotežu i stabilnost mreže, kako bi se nastavilo poticati inovacije;

59. poziva nacionalna regulatorna tijela da blisko surađuju s operatorima prijenosnih i distribucijskih sustava kako bi se procijenio potencijal fleksibilnosti i procijenile potrebe nacionalnih sustava u trenutačnom i budućem planiranju, uzimajući u obzir prisutnost industrije, velikih potrošača, velikih proizvođača i skladištenja; posebno ističe ključnu ulogu koju sredstva za skladištenje, uključujući dugoročno skladištenje električne energije kojim se može osigurati do 100 sati električne energije, mogu imati u pružanju usluga upravljanja zagušenjem mreže; napominje da su za pružanje tih osnovnih usluga sustava ulagačima u imovinu za skladištenje potrebni stabilni, dugoročni modeli prihoda, slično načinu na koji su programi potpore uspješno stvorili sigurnost prihoda za energetska proizvodna sredstva iz obnovljivih izvora;

Lanac opskrbe, sirovine i potreba za vještinama

60. sa zabrinutošću primjećuje da je globalni rast potražnje za mrežnim tehnologijama stvorio pritisak na lance opskrbe i na dostupnost kabela, transformatora, komponenti i ključnih tehnologija; ističe zaključke iz nedavnog izvješća Međunarodne agencije za energiju iz veljače 2025. naslovljenog „Izgradnja buduće prijenosne mreže”[1] o tome da su sada potrebne dvije do tri godine za nabavu kabela i do četiri godine za osiguravanje velikih energetskih transformatora te da se prosječno vrijeme isporuke kabela i velikih energetskih transformatora gotovo udvostručilo od 2021.;

---

[1] Međunarodna agencija za energiju, „Izgradnja buduće prijenosne mreže – strategije za snalaženje u izazovima u lancu opskrbe”, veljača 2025., https://iea.blob.core.windows.net/assets/a688d0f5-a100-447f-91a1-50b7b0d8eaa1/BuildingtheFutureTransmissionGrid.pdf.

61. zabrinut je zbog dugog razdoblja realizacije mnogih komponenti mrežne tehnologije te je i dalje odlučan u održavanju vodećeg položaja Europe u tehnologiji mreže, naglašavajući potrebu za inovacijama kako bi se razvile, demonstrirale i proširile europske mrežne tehnologije visokog kapaciteta i inovativne tehnologije za poboljšanje mreže;

62. naglašava da su kritične i strateške sirovine ključne za mrežnu infrastrukturu, a potražnja za aluminijem i bakrom trebala bi se do 2050. povećati za 33 % odnosno 35 %[1]; prima na znanje odluku Komisije kojom se određeni projekti u području kritičnih sirovina priznaju kao strateški projekti u okviru Akta o kritičnim sirovinama[2] kako bi se osigurao pristup tim ključnim materijalima i diversificirali izvori opskrbe; poziva Komisiju i države članice da poboljšaju recikliranje i u tu svrhu podrže strateška partnerstva i trgovinske sporazume;

63. ističe potrebu za jačanjem lanaca opskrbe za mreže kako bi se povećala opskrba mrežnim tehnologijama po pristupačnim troškovima i time ograničili troškovi koje snose potrošači putem naknada za upotrebu mreže; poziva na strateški pristup stjecanju energetskih tehnologija, komponenti ili ključnih materijala povezanih s mrežama kako bi se izbjegla ovisnost o pojedinačnim dobavljačima izvan EU-a;

64. smatra da je za rješavanje uskog grla kapaciteta u lancu opskrbe potrebno sveobuhvatno, koordinirano i dugoročno planiranje mreže u cijelom europskom energetskom sustavu te da takvo planiranje proizvođačima pruža ključnu transparentnost i predvidljivost za odgovarajuća povećanja planiranja proizvodnih kapaciteta; smatra da takvo planiranje mora biti pouzdano i omogućiti nove poslovne modele kao što su dugoročni okvirni sporazumi i ugovori o rezervaciji kapaciteta;

65. poziva na maksimalnu standardizaciju ključne opreme za elektroenergetsku mrežu, u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, putem zajedničke tehničke procjene Komisije, operatora distribucijskih i prijenosnih sustava i industrije kojom se obuhvaćaju

---

1 KU Leuven, Eurometaux, „Study Quntifies metal supply needed to achieve EU's climate neutrality target" (Studija kvantificira zalihe metala potrebne za postizanje cilja klimatske neutralnosti EU-a), 25. travnja 2022., https://www.eurometaux.eu/media/hxdhepyp/press-release-study-quantifies-metal-supplies-needed-to-reach-eu-s-climate-neutrality-goal.pdf.

2 Uredba (EU) 2024/1252 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi okvira za osiguravanje sigurne i održive opskrbe kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 (SL L, 2024/1252, 3.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

sve razine napona kako bi se povećala proizvodnja, snizile cijene i skratilo vrijeme isporuke te promicala interoperabilnost sustava;

66. naglašava hitnu potrebu za rješavanjem problema nedostatka radne snage u energetskom sektoru; napominje da je Komisija predvidjela da će se radna snaga u području energije morati znatno povećati kako bi se uvele obnovljive energije, nadogradile i proširile mreže te proizvela energetska učinkovitost, mreže i druge relevantne tehnologije; žali što je u 15 zemalja EU-a prijavljen manjak elektromehaničara i elektroinstalatera, čime se povećava potreba za osobljem operatora distribucijskih i prijenosnih sustava; ističe da se radna snaga u elektroenergetici mora povećati za 50 % do 2030. kako bi se poduprlo uvođenje obnovljivih izvora energije[1], širenje mreže i energetska učinkovitost, pri čemu se procjenjuje da će do 2050. u distribuciji električne energije biti potrebno još 2 milijuna radnih mjesta; poziva na inicijative za osposobljavanje, usavršavanje i prekvalifikaciju, pri čemu prednost treba dati vještinama povezanima s mrežom radi uklanjanja nedostataka u vještinama; pozdravlja partnerstva između sveučilišta i poduzeća i ciljane akademije EU-a za vještine potrebne za strateške sektore, uključujući mreže; potiče operatore distribucijskih i prijenosnih sustava da diversificiraju svoju radnu snagu, među ostalim, povećanjem sudjelovanja žena.

67. ponavlja da bi države članice i EU trebali surađivati u cilju prilagođavanja programa relevantnih vještina i razvijanja najboljih praksi kako bi se zadovoljila sve veća potražnja za vještinama na svim razinama obrazovanja, uz snažan naglasak na poticanju rodne ravnoteže u tom sektoru;

68. ističe ključnu ulogu MSP-ova i poduzeća iz EU-a u opskrbi tehnološkog sektora za elektroenergetsku mrežu; ističe da je potrebno imati pristup cjenovno pristupačnoj elektrifikaciji te ograničiti troškove povezane s lancem opskrbe i osigurati kvalificiranu radnu snagu;

Na moru

69. prepoznaje stratešku važnost razvoja odobalnih mreža za ostvarivanje ciljeva Unije u pogledu energetske autonomije, povećane upotrebe energije iz obnovljivih izvora, otpornog i troškovno učinkovitog elektroenergetskog sustava te klimatske neutralnosti do 2050.; naglašava važnost potpunog iskorištavanja potencijala pet morskih bazena u Europi za proizvodnju energije na moru; ističe posebnu važnost Sjevernog mora (koje obuhvaća zemljopisno područje Sjevernog mora, uključujući Irsko i Keltsko more), koje nudi povoljne uvjete i najveći potencijal, s dogovorenim ciljem od 300 GW raspoloživoga kapaciteta za proizvodnju energije

---

1 Komunikacija Komisije od 5. ožujka 2025. naslovljena „Unija vještina” (COM(2025)0090).

na moru do 2050. u okviru Energetske suradnje zemalja Sjevernog mora; pozdravlja napredak u tom pogledu; naglašava potrebu za razvojem isprepletene mreže na moru, uključujući hibridne interkonekcijske vodove, posebno u Sjevernom moru, kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal na moru i poboljšala integracija tržišta električne energije; poziva Komisiju i države članice da ojačaju regionalnu suradnju u području planiranja mreža i energetske suradnje u svim morskim bazenima sa susjednim zemljama EU-a, posebno Ujedinjenom Kraljevinom i Norveškom, posebno u području razvoja energije vjetra na moru te planiranja i proizvodnje elektroenergetskih mreža;

70. ističe potrebu za stabilnim i predvidljivim regulatornim okvirom kojim se osiguravaju najoptimalniji trgovinski aranžmani kako bi se osiguralo potrebno povjerenje ulagača za potporu razvoju i međusobnoj povezanosti projekata odobalne mreže i energije vjetra na moru, osiguravajući pritom učinkovitost tržišta i učinkovite prekogranične tokove, među ostalim sa zemljama koje nisu članice EU-a; naglašava potrebu za jačanjem nacionalnih mreža tamo gdje je to potrebno kako bi se koristi od energije na moru povećale u najvećoj mogućoj mjeri; priznaje da će spajanje odobalnog prijenosa s proizvodnim sredstvima (odobalni hibridi) biti sastavni dio učinkovitog mrežnog sustava jer donosi nekoliko prednosti za europski energetski sustav, ali i dalje nema odgovarajući regulatorni okvir za poticanje potrebnih ulaganja;

Suradnja s trećim zemljama

71. poziva države članice da pojačaju suradnju i koordinaciju sa zemljama sličnih stavova koje nisu članice EU-a, kao što su Norveška i Ujedinjena Kraljevina; podsjeća da je razvoj elektroenergetske infrastrukture za iskorištavanje potencijala energije vjetra na moru u Sjevernom moru zajednički prioritet EU-a i Ujedinjene Kraljevine;

72. ističe potrebu za pragmatičnim i kooperativnim pristupom trgovini električnom energijom između EU-a i Ujedinjene Kraljevine; poziva Komisiju da blisko surađuje s vladom Ujedinjene Kraljevine kako bi se postigao uzajamno koristan trgovinski dogovor kojim se jača sigurnost opskrbe i put prema nultoj neto stopi emisija za obje jurisdikcije; osim toga, smatra da se učinkovitost trgovinskih aranžmana može dodatno poboljšati; poziva Komisiju da konstruktivno surađuje s partnerima iz Ujedinjene Kraljevine po tom pitanju;

Najudaljenije regije

73. naglašava jedinstvene izazove s kojima se suočavaju najudaljenije regije EU-a i druga područja koja nisu priključena na europsku elektroenergetsku mrežu; ističe njihovo oslanjanje na uvoz i veliku osjetljivost na prekide opskrbe električnom energijom i ekstremne

klimatske opasnosti; napominje važnost razvijanja otpornih i autonomnih energetskih sustava putem razvoja lokalnih mreža i čišće proizvodnje energije; poziva Komisiju da se u europskom paketu o mrežama pozabavi posebnim potrebama tih regija i da predloži dodatnu financijsku potporu kako bi se poboljšala autonomija njihovih energetskih sustava te riješio problem nedostatka njihove međusobne povezanosti i veće koristi od priključenja na mrežu;

°

° °

74. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.